

Hiến pháp 2013 và việc hoàn thiện biện pháp ngăn chặn bắt, tạm giữ, tạm giam trong tố tụng hình sự

Nguyễn Ngọc Chí*

Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội, 144 Xuân Thủy, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam

Nhận ngày 10 tháng 6 năm 2014

Chỉnh sửa ngày 20 tháng 8 năm 2014; Chấp nhận đăng ngày 16 tháng 9 năm 2014

Tóm tắt: Trên cơ sở qui định của Hiến pháp 2013, bài viết phân tích và đưa ra các kiến nghị hoàn thiện Bộ luật tố tụng hình sự về các biện pháp ngăn chặn bắt, tạm giữ, tạm giam để triển khai thực thi việc bảo đảm quyền con người.

Từ khóa: Biện pháp ngăn chặn; bắt người; tạm giữ hình sự; tạm giam; hoàn thiện pháp luật tố tụng hình sự.

1. Hiến pháp 2013 đánh dấu sự thay đổi quan trọng trong việc ghi nhận và bảo đảm quyền con người bằng việc qui định Chương 2: Quyền con người, quyền nghĩa vụ cơ bản của công dân. Trong số các quyền con người được Hiến pháp này ghi nhận, thì quyền bất khả xâm phạm về thân thể được chú trọng đặc biệt. Điều 20 Hiến pháp 2013 qui định: “1. Mọi người có quyền bất khả xâm phạm về thân thể, được pháp luật bảo hộ về sức khỏe, danh dự và nhân phẩm; không bị tra tấn, bạo lực, truy bức, nhục hình hay bất kỳ hình thức đối xử nào khác xâm phạm thân thể, sức khỏe, xúc phạm danh dự, nhân phẩm; 2. Không ai bị bắt nếu không có quyết định của Toà án nhân dân, quyết định hoặc phê chuẩn của Viện kiểm sát nhân dân, trừ trường hợp phạm tội quả tang. Việc bắt, giam, giữ người do luật định”.

Qui định này đã thể hiện tương đối toàn diện những chuẩn mực quốc tế về quyền con người được qui định trong các văn bản pháp lý quốc tế như: *Tuyên ngôn quốc tế nhân quyền* (1948), *Công ước quốc tế về các quyền dân sự và chính trị* (1966) (ICCPR) và nhiều văn kiện khác như “Tập hợp các nguyên tắc bảo vệ tất cả những người bị giam hay cầm tù dưới bất kỳ hình thức nào” được Đại hội đồng Liên hợp quốc thông qua bằng Nghị quyết 43/173 ngày 9/12/1988 (bao gồm 39 nguyên tắc cụ thể); “Các quy tắc của Liên hợp quốc về bảo vệ người chưa thành niên bị tước tự do” được Đại hội đồng Liên hợp quốc thông qua bằng Nghị quyết 45/113 ngày 14/12/1990...¹ Đối chiếu với các tiêu chí được qui định ở các văn bản quốc tế nêu trên về quyền con người thì Điều 20 Hiến

* ĐT: 043.7547512

Email: chinn1957@yahoo.com

¹ Xem chi tiết các văn kiện này tại “Giới thiệu các văn kiện quốc tế về quyền con người”, Khoa Luật – ĐHQGHN, NXB Lao động xã hội, 2011: Chương 9. Quyền con người trong quản lý tư pháp.